

ΕΝΟΤΗΤΑ 20

Από την έξωση του Όθωνα (1862) έως το κίνημα στο Γουδί (1909)

1) Ο Γεώργιος Α΄ βασιλιάς των Ελλήνων (1863) και η ενσωμάτωση των Επτανήσων στην Ελλάδα (1864)

2) ΨΗΦΙΣΗ ΝΕΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ 1864

Σύμφωνα με αυτό:

1. Θεσπίστηκε το πολίτευμα της βασιλευόμενης δημοκρατίας:

ΠΡΟΣΟΧΗ! ΕΙΝΑΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΜΟΝΑΡΧΙΑ

ΒΑΣΙΚΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ ΤΟΥ: Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΑΡΧΗ → Ο λαός είναι ο κυρίαρχος παράγοντας στην πολιτική

α) Τη **νομοθετική εξουσία** ασκούσαν από κοινού ο βασιλιάς και η Βουλή (τα μέλη της εκλέγονταν από το λαό)

[Η Γερουσία ΚΑΤΑΡΓΕΙΤΑΙ ως όργανο]

β) Η **εκτελεστική εξουσία** ασκούσαν από τον βασιλιά μέσω υπουργών που ο ίδιος διορίζει

γ) Η **δικαστική εξουσία** ορίζεται ανεξάρτητη

<https://www.syntagmawatch.gr/my-constitution/syntagma-1864-vasilevomeni-kinouvouleftiki-dimokratia/>

3) ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΑ ΤΕΛΗ ΤΟΥ 19^{ου}

ΑΙΩΝΑ

Α) ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ (1864-1881)

- Πολέμιος του θρόνου
- 2/3/1865: Αναλαμβάνει πρωθυπουργός της Ελλάδας (στο κόμμα του ενσωματώνει ως βουλευτές τον Χαρίλαο Τρικούπη και Τον Θεόδωρο Δηλιγιάννη, μετέπειτα αντίπαλους και πρωθυπουργούς της Ελλάδας)
- Κύριο μέλημά του ήταν η διανομή των εθνικών γαιών που ήταν ακόμα αδιάθετες και η επιδίωξη επέκτασης των συνόρων της Ελλάδας (1881 προσαρτάται η Θεσσαλία και η Άρτα)
- ΩΣΤΟΣΟ υπήρχαν έντονες διαφωνίες με το βασιλιά Γεώργιο, οι οποίες κατέληξαν στην αποπομπή του Κουμουνδούρου από τη θέση του πρωθυπουργού, όταν επεδίωξε να στείλει στρατό προς ενίσχυση της κρητικής επανάστασης

Η περίοδος μετά τον έξωση του Όθωνα και την ανάληψη της βασιλείας από τον Γεώργιο **είναι ιδιαίτερα ασταθής πολιτικά.**

Κύρια προβλήματα Ελλάδας

1. Είναι δύσκολο να σχηματιστούν σταθερές κυβερνήσεις και κοινοβουλευτικές πλειοψηφίες, γιατί τα κόμματα δεν ήταν συγκροτημένοι πολιτικοί σχηματισμοί με συγκεκριμένο πρόγραμμα και ιδεολογικές αρχές, αλλά περισσότερο ομάδες ατόμων που συγκεντρώνονταν γύρω από μία εξέχουσα προσωπικότητα .
2. Οι βουλευτές στήριζαν με την ψήφο τους στη Βουλή εκείνον τον πολιτικό αρχηγό που τους εξασφάλιζε διορισμούς των οπαδών τους, καθώς οι δημόσιοι υπάλληλοι δεν είναι μόνιμοι (πελατειακό κράτος)
3. **Ο κυριότερος, ωστόσο, παράγοντας πολιτικής αστάθειας ήταν ο βασιλιάς**, που, όταν διαφωνούσε με μια κυβέρνηση, δεν δίσταζε να την ανατρέψει.

Τα προβλήματα αυτά προσπάθησε και σε ένα βαθμό πέτυχε να επιλύσει με την πολιτική του ο Χαρίλαος Τρικούπης

B) ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ (1880-1893)

- Καθιερώνεται **η αρχή της δεδηλωμένης** (θεμέλιος λίθος του κοινοβουλευτικού πολιτεύματος), με αφορμή το άρθρο του Χ. Τρικούπη «Τις Πταίει»(1874), το οποίο στηλιτεύει την παρέμβαση του θρόνου στην πολιτική ζωή και υποστηρίζει ότι οι κυβερνήσεις πρέπει να έχουν την εμπιστοσύνη της Βουλής. Η αρχή καθιερώνεται με τον «Λόγο του Θρόνου»(1875), όπου αναπτύσσεται πλήρως η δημοκρατική αρχή.

Συνέπεια της αρχής της δεδηλωμένης ήταν **ο δικομματισμός**: τα μικρά κόμματα, που δεν μπορούσαν, πλέον, να παίζουν αυτόνομα κάποιο σημαντικό ρόλο, οδηγήθηκαν είτε στην εξαφάνιση είτε στην ενσωμάτωση σε μεγαλύτερα κόμματα. Έτσι, τη δεκαετία 1885-1895 εναλλάσσονταν στην εξουσία δύο κόμματα, με επικεφαλής, το ένα τον Χαρίλαο Τρικούπη και το άλλο τον Θεόδωρο Δηλιγιάννη.

Βασικοί πυλώνες της κυβερνητικής πολιτικής του Χ. Τρικούπη:

- 1) Κατασκευή μεγάλων δημόσιων έργων (πχ σιδηρόδρομος, ισθμός Κορίνθου) που οδήγησαν στην οικονομική ανάπτυξη της Ελλάδας
- 2) Ανασυγκρότηση των ένοπλων δυνάμεων
- 3) Εξυγίανση δημόσιας διοίκησης (νόμος για προσόντα δημοσίων υπαλλήλων)
- 4) Επιδίωξη ειρηνικής συνύπαρξης με Οθωμανική Αυτοκρατορία

Η επιδίωξη εκσυγχρονισμού και δημιουργίας υποδομών χρηματοδοτήθηκε με υψηλή φορολογία και δανεισμό από το εξωτερικό, στον οποίο η χώρα δεν κατόρθωσε να ανταπεξέλθει.

Έτσι την 10/12/1893 ο Χ. Τρικούπης κηρύσσει πτώχευση της Ελλάδας («Δυστυχώς επτωχέυσαμεν»)

Γ) ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗΣ (1895-1897)

Το κόμμα του ήταν το Εθνικό Κόμμα

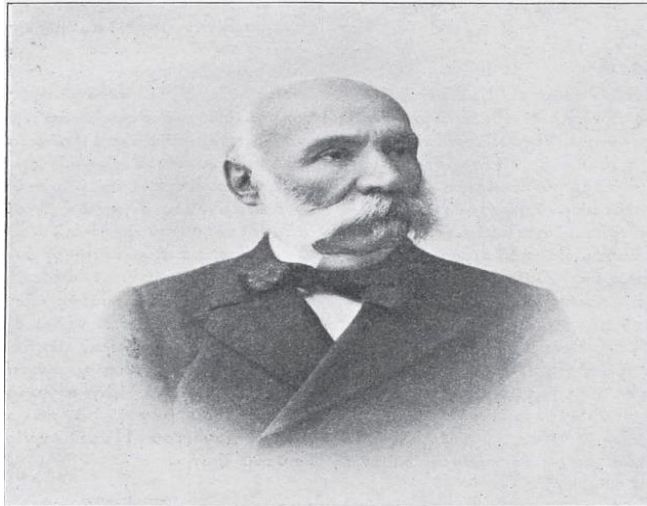
Αποτελούσε τον κύριο πολιτικό αντίπαλο του Τρικούπη.

Διακυβέρνηση Δηλιγιάννη:

- Στηλίτευσε την υψηλή φορολογία Τρικούπη και τον κατηγόρησε για εύνοια στους οικονομικά ισχυρούς. Θεωρούσε ότι η φορολογία έπρεπε να είναι χαμηλή.
- Επί πρωθυπουργίας του κατήργησε το νόμο Τρικούπη για τα προσόντα των δημοσίων υπαλλήλων
- Απέστειλε (πιεζόμενος από τη Μεγάλη Ιδέα) το 1897 στρατεύματα στην Κρήτη για να στηρίξει την κρητική επανάσταση που είχε ξεσπάσει (1896)

1897→ πόλεμος με την Οθωμανική Αυτοκρατορία, στον οποίο η Ελλάδα ηττάται και υποχρεώνεται σε αποζημίωση προς την Οθωμανική Αυτοκρατορία και συνεπώς περαιτέρω χρέη για την Ελλάδα, από δάνειο που συνάπτει ο Δηλιγιάννης.

Επιπλέον, οι Δυνάμεις, για να διασφαλίσουν ότι η Ελλάδα θα αποπληρώσει τα χρέη της, υποχρέωσαν τη χώρα να δεχτεί μια επιτροπή Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου (ΔΟΕ), η οποία ανέλαβε τη διαχείριση των κυριότερων ελληνικών δημοσίων εσόδων.

Λοιπές εξελίξεις έως το κίνημα στο Γουδί (1909)

- Μετά την ήττα του 1897, η λαϊκή δυσαρέσκεια εναντίον των πολιτικών και των Ανακτόρων συνεχώς μεγάλωνε.
- Ο Γεώργιος, ωστόσο, εξακολουθούσε να παρεμβαίνει αποφασιστικά τόσο στην εσωτερική πολιτική όσο και στην εξωτερική.
- Οι συνεχείς παρεμβάσεις, τόσο του βασιλιά Γεώργιου όσο και άλλων μελών της βασιλικής οικογένειας, στην πολιτική ζωή και στη λειτουργία των ενόπλων δυνάμεων ήταν ένας από τους κύριους παράγοντες που οδήγησαν στην εκδήλωση, το 1909, στρατιωτικού κινήματος στο Γουδί.